

ACC. N:R. M. 13909 : 1-3.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Gudrun Krillner

Härad: Östbo

Adress:

Socken: Djällaryd

Berättat av: fabriksarbetare
Felix Karlson

Uppteckningsår: 1955

Född år 1877 i Nydale

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Örs bruk s. 1-3.

ACC. N:R M. 13909:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Maskinen i Öls rees 1888. Sedan blev det
sulfidfabrik 1894-95. Mellan dessa årtal var
endast jordbruket igång och flera emigrerade.
Första tiden på fabriken var det kväscheft,
sedan 1922 är det bescheft. Arbetstiden var
då från kl 6 - kl 19, nattskifte kl 19 - 6. Den
första lönen jag fick som maskinpassare var
10 öre timmen, 1898 - 13 öre och som maskin-
förare 1901, 15 öre. Det var på 90 talet upp
30 arbetare. Ingen regelrät måltidstid.
Havkavare, reparatorer och arbetare på reuseriet
arbetade 11 timmar. Din dag indelades så:
Till arbetet kl 6, frukost $\frac{1}{2}$ 8, middag 12-1,
merafon kl $\frac{1}{2}$ 5-5, och arbetet slutades
kl. 6 (18), första tiden kl 7.
Till med fabriken blomnade upp utvecklad
byggen. Den första kullen kom till 1895-96
och inhystes i ett f.d. blåslus, som flyttats

ACC. N:R M. 13909:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

närmare fabriken. Innan handlade man i
Mäcklehult och hos Möller på Gunnaberg.
Innehavaren hette Malmsros, han hade varit
inspektör på gården. Alla varor togs från
Lambhult men efter 1903 togs de från Bor.
i och med järnvägens färdigbyggande Me-
ller det även lättare att transportera till
Göteborg, varifrån all exportmassa går.
- Och sen skulle vara $\frac{1}{2}$ timme före den
berömda tiden. I församlingen talade man
om Guld och Guldålders tid.

Marugnen var i höjd med ett H-
våningshus, murad av sten med en djup
källare. Av ugnens förbrända stenar användes
ännu bynsten. Man brukade sin smältning
sjömalen från Pusken, byn och andra sjöar
omkring. Det var en bestämning, inmutning,
som sade att de varje år måste ta upp en

ACC. N:R M. 13909:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

viss kvantitet, annars fick andra lör att även
da upp malm. När detta smälts till talet
gjordes bl. a. flogbalar, smältugnar osv.
Ljus järn var riksbekant och såldes bra på
månaderna. In till smedjan låg kvarnen Bygden
runt omkring kom hit och malle. Nedan för
masugnen låg en beustamp, en kross dragen
av vattenhjulet. Denna var mycket sällan igång.
Tröskan gick även med vattenhjulet och
vid nuvarande rensens plats låg en liten
ransåg för lusbekov. Den tog en sön, en
lära per gång. Denna lades ned samtidigt
som lerulet byggdes. Där ligger nu ligger, låg
föret en kallada med väg, där man hörde
upp hela lastet och ^{den} väjde både kolbärar
och malmvagnar.